

"Catalunya és puntera en la gestió i la reflexió no confessional sobre les religions"

Ds, 5/04/2014 per Catalunya Religió

Entrevista a Manuel Pérez Browne, director de la revista 'Dialogal'

([DGAR](#)) Manuel Pérez Browne és un jove periodista de 34 anys, amb una dilatada experiència en coneixement de religions. Sobretot per la seva vinculació des de fa 10 anys a la [revista Dialogal](#), avui l'única publicació al país sobre les diferents religions i el diàleg entre elles. La dirigeix des de fa 6 anys. "M'ajuden la **Clara Fons** i el **Sergio Arévalo**, els redactors, i un excel·lent grup de col·laboradors que, en aquests temps, en què la revista pateix com tothom, es mostren increïblement generosos", diu. També fa de professor de religió al col·legi Santa Teresa del carrer Ganduxer, a Barcelona.

Què va fer que un jove llicenciat en periodisme passés a dirigir una revista com Dialogal? Què destacaries de la teva experiència de 10 anys al capdavant d'una revista tan específica i singular com aquesta?

Vaig triar els estudis de periodisme sense gaire reflexió sobre l'avenir, més aviat intuïtivament: "perquè m'agrada escriure", vaig justificar als pares. La carrera em va semblar interessant, però tampoc en vaig sortir amb les idees clares sobre quina professió exercir. Sense buscar-ho, aviat em va sortir una feina de redactor d'un mitjà digital adreçat a infants i joves. Allà vaig poder gaudir escrivint contes, però alhora em va tocar fer feines molt rutinàries, sempre davant de l'ordinador, que em van acabar provocant la crisi que necessitava per, finalment, haver-me de preguntar de debò què volia fer a la vida. Després de rumiar-ho molt, vaig arribar a la conclusió que... no en tenia ni idea! Que era una decisió molt difícil, d'abast molt més que professional, amb serioses implicacions metafísiques, i per això, per raons purament especulatives, vaig decidir estudiar Història de les Religions. "Amb això no vas gaire ben encaminat a l'empresa", em va avisar el nou director... Però resulta que aquesta rara especialització periodística em va obrir les portes de *Dialogal*, l'única revista a Espanya —encara avui— sobre les diferents religions. Un

periodista singular va trobar una revista singular... i així han passat molts anys d'una experiència infinitament enriquidora, que, sobretot, em permet escriure sobre coses essencials de la vida.

Què aporta *Dialogal*? Quina és la seva línia editorial i els seus objectius?

La nostra revista vol proposar una reflexió col·lectiva, elaborada des de creences i conviccions diverses, ja sigui sobre les pròpies religions (o "espiritualitats" o "savieses") o sobre els problemes de les societats contemporànies; tot plegat, cercant un to divulgatiu, però que no banalitzï les qüestions abordades, i compromesos, com a veritable mitjà de comunicació, amb l'intent de representació objectiva —no confessional, però tampoc massa dolça ni massa crua— de la realitat. Això vol dir no deixar-se portar per l'agenda informativa que marquen els grans mitjans generalistes i, alhora, oferir un contrapunt o matís al tractament que fan de les qüestions que aquests mitjans consideren "religioses". La línia editorial ve definida, quant al "fons", al contingut, per l'Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós, creada per membres catalans de diferents tradicions (molts d'ells col·laboradors de la revista) per qui una part essencial de la seva espiritualitat es cultiva a través de la trobada amb "l'altre".

Respecte a la "forma", a l'estil, *Dialogal* es deu a l'escola d'[El Ciervo](#), fundada per la família **Gomis-Bofill** i inspiradora d'un periodisme que podríem dir-ne humanístic i molt característic: indagador, sensible, humil, divertit...

Per què sembla que creix l'interès de les persones en temes de religió i espiritualitat i, en canvi, els mitjans de comunicació en general hi dediquen tan poc espai?

Aquest interès potser és causat en part pel tractament que els mitjans fan habitualment de la religió, massa partidista en alguns casos i bel·ligerant en d'altres; massa sovint limitat, en qualsevol cas, a la seva cara negativa, fanàtica, o, simplement, a la seva dimensió més política i social. La gent potser està cansada d'aquests enfocaments reduccionistes i necessita un altre tipus de literatura religiosa, més profunda. Potser és que la religió és massa àmplia i profunda per tenir cabuda més que de forma superficial i parcial en un diari... o potser és que en els diaris hi ha una majoria de periodistes per a qui, per raons generacionals, culturals, la religió no forma explícitament part del seus interessos. Tot i que això no vol dir que molt del que s'escriu no tingui una dimensió espiritual i ètica!

Coincidint aproximadament amb el canvi de segle es va produir una eclosió de l'interès pel fet religiós. Es van succeir un seguit d'esdeveniments significatius en el decurs de només cinc anys: Parlament de les Religions del Món 2004, naixement de la revista *Dialogal*, creació de l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós i del Grup de Treball Estable de Religions, la creació de la Direcció General d'Afers Religiosos en l'estructura de la Generalitat, i de l'Oficina d'Afers Religiosos de l'Ajuntament de Barcelona.

A què creus que es deu aquesta eclosió? Per què el tema religiós passa llavors a l'agenda pública?

Pel que sé, Catalunya és certament puntera en aquest sector de la gestió i la reflexió no confessional sobre les religions... malgrat els mateixos catalans no en seguim conscients! Totes aquestes iniciatives, civils i polítiques, que menciones es

poden qualificar de pioneres i avançades, a la resta de l'Estat i a Europa (tot i que les comparacions que es poden establir sempre són massa limitades). És sorprenent, però, que molt poca gent les conegui. Sempre dic que arribarà un dia en què un gran grup de comunicació decidirà llençar al mercat espanyol una revista sobre les diferents religions, com a França va fer *Le Monde* amb [Le Monde des religions](#), potser la única publicació comparable a *Dialogal*. Aleshores, n'estic convençut, la publicitaran com la primera revista especialitzada sobre aquest tema! Ja sé que no responc ben bé a la pregunta... però és que no crec que hi hagi una raó determinada que expliqui que els catalans ens haguem avançat en aquesta qüestió. Simplement crec que va ser la misteriosa confluència de la voluntat d'una sèrie d'esperits especialment il·luminats en la matèria. Puc citar, a l'atzar, **Raimon Pannikar, Joan Estruch, Joan Botam, Fèlix Martí, Montserrat Coll, Marià Corbí, Francesc Torradeflot, Francesc Rovira, Xavier Melloni...** i sé que em deixo a molta gent que conec i que no conec!

Tot i l'increment del diàleg religiós, hi ha confessions que encara no hi participen. A què creus que és degut? Com es pot modificar aquesta actitud de reserva?

El diàleg interreligiós és molt més que l'organització de trobades entre persones amb diferents creences. De fet, aquesta només és la superfície, l'anècdota, tot i que imprescindible perquè es desenvolupi la resta. L'essencial es produeix constantment, sense que puguem mesurar-ho, de formes sempre noves, inesperades, inspirades... El diàleg interreligiós succeeix entre pares i fills, entre veïns i veïnes, companys de feina i d'escola, pacients d'un mateix hospital o usuaris d'un mateix transport o servei públics. Potser alguns no apareixen en les fotografies o no s'acaben d'adaptar a certs formats, això no vol dir que vulguin o no vulguin dialogar! Ni tant sols és qüestió de voler o no voler, és inevitable. Una altra cosa és si a alguns els convindria estratègicament mostrar-se, que tampoc n'estic convençut. La realitat és la que és: som diferents, no funcionem de les mateixes maneres i les adaptacions —encara que s'acabin produint molt majoritàriament— sovint són doloroses i traumàtiques. Prefereixo una fotografia de grup amb absències que una altra amb presències forçades que llença un missatge enganyós. Alhora, tampoc no nego que hi hagi una minoria inadaptada, completament tancada, però aquesta també és plural: està formada per persones amb tota mena de creences o sense elles.

Quins reptes té plantejats avui la societat catalana per assimilar i normalitzar la pluriconfessionalitat existent?

No sé si sabria oferir una panoràmica tan general. Tinc la sensació (és poc més que això) que hem de revisar una forma de fer les coses, d'educar per exemple, que no ha funcionat ni amb nosaltres mateixos, quan érem tots més iguals... en realitat sense ser-ho! Estem aferrats a uns mètodes uniformitzadors que cada cop es revelen menys eficaços. El que passa és que és molt difícil atendre veritablement a la diversitat (i, de nou, no em refereixo només als membres de minories culturals o religioses). Aquesta atenció personalitzada, i per tant espiritual, d'ànima a ànima, crec que és possible, però que demana un canvi de xip col·lectiu, de tot el sistema: com deia **Erich Fromm**, no podem seguir construint una societat obsessionada amb el "fer", el "produir" i amb el "tenir" —encara que siguin productes virtuals— i que alhora tingui cura del "ser" de cada individu. O una cosa o l'altra, i no una cosa disfressada de l'altra. Potser hem de deixar que passi la moda de la diversitat i després serem capaços d'actuar seriosament. No

concreto gaire, només intento expressar un sentiment.

Com et sembla que es pot desenvolupar millor aquest necessari procés de suma de cultures i de convivència que una societat cohesionada requereix?

Últimament estic llegint tot el que trobo d'**Stefan Zweig**, que ha esdevingut una mena d'amic espiritual, a qui estimo de veritat. L'altre dia, escrivint una ressenya sobre ell, em va sortir parlar-ne com a "col·leccionista de l'esperit". Tota la seva vida es va dedicar a descobrir, personalment o llegint, i després a descriure l'esperit (l'essència) de les personalitats que el fascinaven. Va publicar infinitat de biografies de polítics, escriptors, pensadors, científics... i totes elles tenen en comú aquest intent de capbussar-se en l'individu fins a copsar-ne el nucli. Ve al cas perquè crec que si tots tinguéssim aquesta curiositat espiritual ben desperta i desenvolupada, la nostra por instintiva de l'altre es tornaria interès real i alhora capacitat de penetrar i simpatitzar psicològicament amb ell. Vull dir que perquè hi pugui haver autèntica convivència, cal una curiositat profunda que motivi un veritable coneixement dels altres.

En l'actualitat catalana, espanyola i europea, s'ha instal·lat un apassionant debat sobre l'exercici del dret a decidir i les possibilitats reals d'engegar un procés d'independència nacional. Davant de la mobilització ciutadana a favor de la consulta del 9 de novembre, alguns representants de diverses confessions han fet declaracions a favor del dret a l'autodeterminació dels pobles. Quin paper haurien de jugar els representants religiosos davant d'aquesta reivindicació? Es tracta d'implicació o d'interferència?

Jo crec que els qui parlen en nom de les institucions religioses sempre han d'anar amb molta cura de no dificultar la missió d'orientació espiritual que essencialment tenen i que històricament ja ha estat massa sovint traïda, amb la conseqüent orfandat i confusió en què han deixat a moltes persones. No vull dir que la llibertat de les persones o altres causes no tinguin una naturalesa espiritual sobre la qual poden i han de pronunciar-se. Vull dir que cal que meditin bé quin és l'element espiritual del que està en joc i que es ceneixin a pronunciar-se sobre aquest element, sense concrecions innecessàries ni pronunciaments interessats que responguin a altres aspectes, teòricament secundaris, de la seva missió.

Publicat en el [Butlletí](#) de la Direcció General d'Afers Religiosos